

Brussel, 23 november 2023  
(OR. en)

15322/23

JEUN 258  
SOC 761  
SAN 653  
EDUC 432

## RESULTAAT BESPREKINGEN

---

|          |                                                                                                                                                                                |
|----------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| van:     | het secretariaat-generaal van de Raad                                                                                                                                          |
| aan:     | de delegaties                                                                                                                                                                  |
| Betreft: | Conclusies van de Raad en de vertegenwoordigers van de regeringen van de lidstaten over een alomvattende aanpak van de geestelijke gezondheid van jongeren in de Europese Unie |

---

In de bijlage vinden de delegaties de in hoofde genoemde conclusies van de Raad, die de Raad (Onderwijs, Jeugdzaken, Cultuur en Sport) tijdens zijn zitting van 23 november 2023 heeft goedgekeurd.

Conclusies van de Raad en de vertegenwoordigers van de regeringen van de lidstaten over een  
alomvattende aanpak van de geestelijke gezondheid van jongeren in de Europese Unie

DE RAAD VAN DE EUROPESE UNIE EN DE VERTEGENWOORDIGERS VAN DE  
REGERINGEN VAN DE LIDSTATEN, IN HET KADER VAN DE RAAD BIJEEN,

HERINNEREND AAN HET VOLGENDE:

1. Het recht op geestelijke gezondheid is gelinkt aan het recht op menselijke waardigheid, dat is verankerd in artikel 1 van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie, alsook aan het recht op menselijke integriteit, waaronder geestelijke integriteit, als bedoeld in artikel 3, en het recht op gezondheidsbescherming als bedoeld in artikel 35 van het Handvest. De EU-Verdragen verlenen de EU-instellingen uitdrukkelijk ondersteunende bevoegdheden om geestelijke gezondheidsproblemen aan te pakken, met name in artikel 168 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie (VWEU) en in artikel 3, lid 1, van het Verdrag betreffende de Europese Unie. Daarnaast verleent artikel 153, lid 1, VWEU, de instellingen van de Unie impliciete bevoegdheden op het gebied van de gezondheid van werknemers.
2. De Wereldgezondheidsorganisatie (WHO) definieert geestelijke gezondheid als "een staat van geestelijk welzijn die mensen in staat stelt om te gaan met de stressfactoren van het leven, hun potentieel te vervullen, goed te leren en te werken en een bijdrage te leveren aan hun gemeenschap"<sup>1</sup>. Monitoring van de geestelijke gezondheid maakt deel uit van de inspanningen om duurzameontwikkelingsdoelstelling 3, target 3.4<sup>2</sup> te verwezenlijken.

---

<sup>1</sup> Wereldgezondheidsorganisatie, WHO Fact Sheets, "Mental health: strengthening our response", 2022.

<sup>2</sup> Verenigde Naties, duurzame-ontwikkelingsdoelstellingen (SDG's), SDG 3.4: "verminder vroegtijdige sterfte door niet-overdraagbare ziekten via preventie en behandeling met een derde en verbeter geestelijke gezondheid en welzijn tegen 2030".

3. De Europese jeugddoelstelling **nr. 5**<sup>3</sup>, die tot een beter geestelijk welzijn moet leiden en een einde moet maken aan de stigmatisering van geestelijke gezondheidsproblemen en zo de sociale inclusie van alle jongeren moet bevorderen, legt bijzondere nadruk op preventiemaatregelen, de ontwikkeling van een inclusieve intersectionele benadering en de strijd tegen stigma's. Daarnaast wordt met de Europese jeugddoelstelling **nr. 3** de inclusie van alle jongeren in de samenleving bevorderd, en wordt met Europese jeugddoelstelling **nr. 9** beoogd de democratische participatie en autonomie van jongeren te versterken.

#### ZICH BEWUST VAN HET VOLGENDE:

4. Onze samenlevingen zijn zwaar getroffen door de COVID-19-pandemie, de Russische aanvalsoorlog tegen Oekraïne en de voedsel- en energiecrisis die daaruit is voortgevloeid, de inflatiecrisis en de klimaatcrisis, die allemaal zijn verergerd en de maatschappelijke druk op jongeren blijven vergroten, en reeds bestaande ongelijkheden nog prominenter naar voren hebben gebracht. Deze opeenvolgende crises hebben in verschillende mate gevolgen gehad voor verschillende groepen jongeren, waarbij groepen in kwetsbare situaties onevenredig zwaar worden getroffen. Het is ook duidelijk geworden dat jongeren in een maatschappelijk kwetsbare positie geen gelijke toegang hebben tot mensenrechten zoals onderwijs, werkgelegenheid, huisvesting<sup>4</sup> en gezondheidszorg. Factoren zoals geestelijke en lichamelijke gezondheid, leef-, arbeids- en huisvestingsomstandigheden, toegang tot formeel, niet-formeel en informeel leren, arbeidskansen en vrijetijdsactiviteiten, waaronder fysieke en sportieve activiteiten, en sociale relaties, zijn allemaal van cruciaal belang voor de veerkracht van jongeren. De afgelopen jaren hebben hun tol geëist op de geestelijke gezondheid van jongeren in de EU, wat heeft geleid tot een verslechtering van hun algehele welzijn<sup>5</sup>.

---

<sup>3</sup> Resolutie van de Raad van de Europese Unie en van de vertegenwoordigers van de regeringen van de lidstaten, in het kader van de Raad bijeen over een kader voor Europese samenwerking in jeugdzaken: De EU-strategie voor jongeren 2019-2027 (PB C 456 van 18.12.2018, blz. 1).

<sup>4</sup> Zoals Eurostat in de cijfers van 2020 heeft aangegeven, was in alle EU-lidstaten het percentage mensen dat getroffen wordt door ernstige woningnood hoger onder jongeren dan onder de bevolking als geheel.

<sup>5</sup> Mededeling van de Commissie aan het Europees Parlement, de Raad, het Europees Economisch en Sociaal Comité en het Comité van de Regio's betreffende een alomvattende aanpak van geestelijke gezondheid – COM(2023) 298 final.

5. Volgens schattingen van het Institute for Health Metrics and Evaluation (IHME)<sup>6</sup> leed in 2019 meer dan een op de zes jongeren in de EU – meer dan 14 miljoen mensen – aan een psychische aandoening (17,4 % van de mensen tussen 15 en 29 jaar). Het percentage jongeren dat symptomen van depressie meldde, is tijdens de COVID-19-pandemie in verschillende EU-landen meer dan verdubbeld, waarbij vooral vrouwen en jongeren uit kansarme sociaaleconomische milieus werden getroffen.
6. In de editie 2022 van "Health at a Glance: Europe"<sup>7</sup> staat dat in 2022 bijna een op de twee jonge Europeanen (49 % – in 2021 was dit 53 %) aangaf dat niet aan al hun behoeften op het gebied van geestelijke gezondheidszorg werd voldaan, vergeleken met 23 % van de volwassenen. In het verslag wordt benadrukt dat tijdens de COVID-19-pandemie ook de ongelijkheid in de geestelijke gezondheid van jongeren, onder meer op basis van geslacht, is blijven bestaan – en in sommige gevallen is toegenomen. Voorts is zelfmoord momenteel de op één na belangrijkste doodsoorzaak onder jongeren in Europa.
7. Uit gegevens van de Eurofound-studie "Living, Working and COVID-19"<sup>8</sup> is gebleken dat jongeren in de leeftijdsgroep van 18 t.e.m. 29 jaar die van mening waren dat hun huishouden moeilijk rondkomt, tijdens de pandemie aanzienlijk meer risico liepen op depressie. Gemiddeld kon in de hele EU twee derde van de jongeren die melding maakten van financiële moeilijkheden tijdens de pandemie worden beschouwd als jongeren die het risico op depressie lopen (67 %), tegenover iets minder dan de helft (45 %) van de jongeren die geen financiële moeilijkheden meldden.

---

<sup>6</sup> Institute for Health Metrics and Evaluation (IHME), Global Health Data Exchange (GHDx), 2020.

<sup>7</sup> OESO en Europese Unie, "Health at a Glance: Europe 2022, State of Health in the EU Cycle", OECD Publishing, Parijs, 2022.

<sup>8</sup> Eurofound, "Living, working and COVID-19 dataset", 2021.

8. Volgens de EU-enquête over eenzaamheid die in 2022 is uitgevoerd<sup>9</sup>, komt eenzaamheid bij jongeren vaker voor dan bij oudere generaties. De eenzaamheid bij jongeren als gevolg van de COVID-19-pandemie is weliswaar toegenomen, maar in het vorige werk van het Gemeenschappelijk Centrum voor onderzoek werd erop gewezen dat het gevoel van eenzaamheid bij jongeren van 18 t.e.m. 25 jaar al tussen 2016 en het voorjaar van 2020 meer dan verdubbelde.

#### OVERWEGENDE HETGEEN VOLGT:

9. De Europese Commissie heeft een mededeling aangenomen over een alomvattende aanpak van geestelijke gezondheid<sup>10</sup>. In de mededeling worden de lidstaten opgeroepen in te zetten op een alomvattende, op preventie gerichte aanpak die geestelijke gezondheid in alle EU-beleidssterreinen als een volksgezondheidskwestie integreert, en zich ertoe te verbinden de levenskwaliteit te verbeteren, determinanten en horizontale kwesties aan te pakken om tegemoet te komen aan de specifieke behoeften van verschillende groepen in kwetsbare situaties, en specifiek aandacht te besteden aan de prevalentie van geestelijke gezondheidsproblemen onder deze groepen, met inbegrip van jongeren. Verschillende vlaggenschip-initiatieven zijn gericht op de gezondheid van kinderen en jongeren, en zetten uitgebreid in op zowel de geestelijke als de lichamelijke gezondheid. Volgens deze mededeling moet elke EU-burger toegang hebben tot adequate en doeltreffende preventie. Met name jeugdwerk speelt een belangrijke rol bij het bevorderen van jongerenwelzijn en het voorkomen van geestelijke gezondheidsproblemen.

---

<sup>9</sup> Casabianca, E.J., Nurminen, M., Interventions to reduce loneliness among youth, Bureau voor publicaties van de Europese Unie, Luxemburg, 2022, doi:10.2760/793941, JRC129905.

<sup>10</sup> Zie voetnoot 5.

10. De determinanten die van invloed zijn op de geestelijke gezondheid, zijn in wisselwerking met bestaande ongelijkheden in de samenleving, waardoor sommige mensen een groter risico op problemen met hun geestelijke gezondheid lopen dan andere. Ook kunnen geweld, haat en discriminatie oorzaak zijn van een slechte geestelijke gezondheid, zodat het bevorderen van gelijkheid in onze samenlevingen een cruciale preventieve maatregel is om deze uitdagingen aan te pakken.
11. In de Eurobarometer over jongeren en democratie in het Europees Jaar van de Jeugd 2022<sup>11</sup> wordt gesteld dat jongeren het verbeteren van de geestelijke en lichamelijke gezondheid en het welzijn als het belangrijkste prioritaire thema voor het Europees Jaar van de Jeugd beschouwen, samen met klimaatverandering (34 % van de ondervraagden stemde voor beide als topprioriteit). Verder blijkt uit de Eurobarometergegevens dat de op een na belangrijkste verwachting van jongeren van de EU, na het bewaren van de vrede, het vergroten van de werkgelegenheidskansen is.
12. Het Europees Jaar van de Jeugd was er onder andere op gericht de positieve perspectieven voor jongeren te herstellen en in dit kader werden activiteiten ter ondersteuning van hun geestelijke gezondheid en welzijn georganiseerd. Tijdens de slotconferentie, met als thema "Claim the Future", riepen deelnemers uit de jeugdsector, beleidsmakers en belanghebbenden op tot meer nadruk op preventieve gezondheidszorg en op de bestrijding van geestelijke gezondheidsproblemen en eenzaamheid.

---

<sup>11</sup> Flash Eurobarometer [2282 / FL502], Youth and Democracy in the European Year of Youth, mei 2022.

13. Regelmatige lichaamsbeweging en sportactiviteiten, alsook deelname aan culturele activiteiten, kunnen de algemene gezondheid en het welzijn van jongeren stimuleren, en deze hebben aanzienlijke korte- en langetermijnvoordelen voor de geestelijke gezondheid. Er is aangetoond dat het gebrek aan lichaamsbeweging met de leeftijd toeneemt<sup>12</sup>, waardoor het steeds belangrijker wordt dat jongeren over de elementaire kennis en gedragspatronen beschikken waarmee ze hun hele leven lang zelfstandig een actieve en gezonde levensstijl kunnen aanhouden.
14. De voornaamste zorgen die jongeren hebben geuit over economische instabiliteit, werkonzekerheid of toenemende ecologische angst leiden tot geestelijke gezondheidsproblemen die niet uitsluitend aan pathologische processen kunnen worden toegeschreven. 75 % van de kinderen en jongeren is "bang" om over de toekomst te denken<sup>13</sup>. De COVID-19-pandemie heeft de volksgezondheid bovenaan de politieke agenda gezet. Uit de sociaal-economische en gezondheids crisis van de afgelopen jaren kan worden geleerd dat multidimensionale sociale problemen alleen horizontaal kunnen worden aangepakt.

---

<sup>12</sup> Speciale Eurobarometer 525, "Sport and physical activity", september 2022.

<sup>13</sup> Caroline Hickman, Elizabeth Marks, Panu Pihkala, Susan Clayton, R Eric Lewandowski, Elouise E Mayall, Britt Wray, Catriona Mellor, Lise van Susteren, Climate anxiety in children and young people and their beliefs about government responses to climate change: a global survey, The Lancet Planetary Health, Volume 5, Issue 12, december 2021, blz. e863 t.e.m. e873.

15. Internationale organisaties, zoals de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (OESO), benadrukken het belang van een multisectorale aanpak voor de bescherming van en de zorg voor de geestelijke gezondheid van jongeren, en stellen dat "veel van de beschermende factoren voor een goede geestelijke gezondheid verder gaan dan het toepassingsgebied van stelsels of programma's voor geestelijke gezondheidszorg of programma's die specifiek bedoeld zijn om de geestelijke gezondheid te versterken of te beschermen. Sociale, economische en culturele factoren, zoals arbeidsstatus, inkomen, lichamelijke gezondheid, ervaringen tijdens de kindertijd en adolescentie, hebben allemaal een aanzienlijke invloed op de geestelijke gezondheid gedurende de hele levensloop"<sup>14</sup>. Daarnaast werd in het bovengenoemde Eurofound-verslag van 2021<sup>15</sup> aangegeven dat de grootste afname van het geestelijk welzijn (dat in alle leeftijdsgroepen sinds het begin van de pandemie het laagste niveau had bereikt) werd waargenomen bij personen die hun baan hadden verloren.
16. Werkonzekerheid, onzekere arbeidsomstandigheden en werkloosheid zijn belangrijke sociaal-economische determinanten van geestelijke gezondheid. Het ondersteunen van jongeren bij hun overgang naar volwassenheid en bij het vinden en behouden van werk moet een prioriteit van het economisch, sociaal en volksgezondheidsbeleid zijn. Werkgevers spelen een belangrijke rol bij het beheer van psychosociale risico's op het werk om de mogelijke negatieve gevolgen voor de geestelijke gezondheid van hun werknemers, daaronder begrepen jonge werknemers, te voorkomen.

---

<sup>14</sup> OESO, A New Benchmark for Mental Health Systems: Tackling the Social and Economic Costs of Mental Ill-Health, OECD Publishing, Parijs, blz. 162, 2021.

<sup>15</sup> Eurofound, "Living, working and COVID-19 dataset", 2021.

17. De Europese Commissie heeft de mededeling "Een langetermijnvisie voor de plattelandsgebieden van de EU – Naar sterkere, verbonden, veerkrachtige en welvarende plattelandsgebieden in 2040"<sup>16</sup> aangenomen. Daarin staat dat bijzondere aandacht moet worden besteed aan jongeren in landelijke en afgelegen gebieden, van wie de geestelijke gezondheidsproblemen en zorgbehoeften kunnen verschillen van die van jongeren in stedelijke gebieden. Gezien de specifieke levensomstandigheden van jongeren in landelijke, afgelegen, perifere, minder ontwikkelde en ultraperifere gebieden, bijvoorbeeld als gevolg van de onzekerheid en de tekortkomingen in de openbare dienstverlening, het isolement, de schaarse arbeidskansen en de moeilijke arbeidsomstandigheden<sup>17</sup> die een negatief effect kunnen hebben op hun geestelijke gezondheid, hebben jongeren die in deze gebieden wonen specifieke maatregelen nodig gebaseerd op bewijsanalyse. Volgens Eurostat<sup>18</sup> was het percentage jongeren van 18 t.e.m. 24 jaar die in plattelandsgebieden van de EU wonen en geen werk hadden, noch onderwijs of een opleiding volgden (NEET) hoger dan dat voor jongeren in stedelijke gebieden. Bovenop deze mate van onzekerheid – op zich al een oorzaak van geestelijke gezondheidsproblemen – komt dat jongeren op het platteland minder geneigd zijn om een beroep te doen op medische hulp vanwege de lange afstanden die zij moeten afleggen<sup>19</sup>.

---

<sup>16</sup> Mededeling van de Europese Commissie, Een langetermijnvisie voor de plattelandsgebieden van de EU — naar sterkere, verbonden, veerkrachtige en welvarende plattelandsgebieden in 2040 (COM(2021) 345 final).

<sup>17</sup> Zie voetnoot 15.

<sup>18</sup> Eurostat 2023. Statistieken van jongeren die geen werk hebben, noch onderwijs of een opleiding volgen, naar geslacht, leeftijd en urbanisatiegraad (NEET-percentages), mei 2023.

<sup>19</sup> Regionaal jaarboek 2017 van Eurostat.

18. Hoewel het probleem van geestelijke gezondheid alle jongeren in de EU in het algemeen treft, zijn jongeren kwetsbaarder naarmate ze met meer achterstanden te kampen hebben. Naast de vele andere complexe uitdagingen die zij moeten overwinnen, lopen jongeren die met sociale uitsluiting worden bedreigd of zich in kwetsbare situaties bevinden – zoals etnische minderheden, lhbt'ers, personen met een beperking, in jeugdzorginstellingen, die geen ouderlijke zorg krijgen of deze dreigen te verliezen – of jongeren in een kansarme sociaal-economische situatie een groter risico op geestelijke gezondheidsproblemen. Blootstelling aan discriminatie en ongelijkheid is schadelijk voor hun geestelijke gezondheid, met name wanneer jongeren te maken hebben met meervoudige discriminatie of achterstanden. Het feit dat deze groepen jongeren soms onvoldoende specifieke aandacht krijgen met betrekking tot hun sociale ontwikkeling in scholen en andere onderwijsomgevingen – wat kan leiden tot pesten – is ook een bron van zorg. Het is van groot belang de geestelijke gezondheid en het geestelijk welzijn te verbeteren, de sociaal-emotionele vaardigheden van zowel jongeren als hun opvoeders en jeugdwerkers te ontwikkelen, en pesten, waaronder cyberpesten, seksuele intimidatie en misbruik te bestrijden.
19. Om burgers van een land een gevoel van gemeenschap bij te brengen – een voorwaarde voor de stabiliteit ervan – is het van cruciaal belang dat preventieve maatregelen worden genomen om de problemen van eenzaamheid, angst, bezorgdheid, hulpeloosheid en onzekerheid, waarvoor jongeren bijzonder kwetsbaar zijn, te beperken, en dat wordt ingezet op veerkracht en welzijnsbeschermende factoren en zodoende wordt bijgedragen tot rechtvaardige samenlevingen die iedereen gelijke kansen bieden. Het is ook van essentieel belang dat jongeren worden betrokken bij de besluitvorming over beleid dat van invloed kan zijn op hun geestelijke gezondheid, en dat rekening wordt gehouden met hun perspectief.

20. Volgens het verslag "The impact of the COVID 19 pandemic on the mental health of young people: Policy responses in European countries"<sup>20</sup> speelt jeugdwerk een belangrijke rol bij de bescherming van de geestelijke gezondheid van jongeren door mogelijkheden te bieden voor socialisering, het delen van ervaringen en het ontwikkelen van een gevoel van verbondenheid.

DE LIDSTATEN WORDT, OP HUN RESPECTIEVE BEVOEGDHEIDSGEBIEDEN EN OP DE PASSENDE NIVEAUS, VERZOCHT:

21. De levens- en arbeidsomstandigheden van de jongeren in hun respectieve landen te verbeteren door een sectoroverschrijdende aanpak te promoten die gericht is op het voorkomen van geestelijke gezondheidsproblemen, het wegnemen van structurele belemmeringen voor hun persoonlijke en professionele ontwikkeling en het creëren van een omgeving die hun sociaal-economisch en psychologisch welzijn ondersteunt.
22. De verbetering aan te moedigen van gelijke en betaalbare toegang voor jongeren, met name in kwetsbare situaties, tot geestelijke gezondheidsdiensten die preventie, behandeling en zorg aanbieden, en tegelijkertijd in toenemende mate interdisciplinair te werken aan en toe te werken naar persoonsgerichte en op de gemeenschap gebaseerde oplossingen.

---

<sup>20</sup> Europese Commissie, Europees Uitvoerend Agentschap onderwijs en cultuur, "The impact of the COVID-19 pandemic on the mental health of young people: Policy responses in European countries", Luxemburg: Bureau voor publicaties van de Europese Unie, 2022.

DE COMMISSIE WORDT, OVEREENKOMSTIG HET SUBSIDIARITEITSBEGINSEL,  
VERZOCHT:

23. Een proactieve benadering van geestelijke gezondheid te handhaven, waarbij deze vanuit een multisectoraal perspectief wordt benaderd dat zowel preventief als interventionistisch is, en daarbij bijzondere aandacht te besteden aan de specifieke kenmerken van jongeren in de EU, met name jongeren in de meest kwetsbare situaties, en die gericht is op hun re-integratie en sociale inclusie.
24. In te zetten op acties ter verbetering van de geestelijke gezondheid van jongeren in het kader van de EU-strategie voor jongeren, waarbij rekening wordt gehouden met geestelijke-gezondheidsproblemen die het gevolg zijn van een combinatie van materiële en psychosociale factoren, waaronder ongunstige jeugdervaringen, onzekerheid, gebrek aan sociale cohesie, gezins- en sociale relaties, ongelijke toegang tot rechten en sociale basisvoorzieningen, kwetsbaarheid in onderwijsomgevingen, de rol van sociale media, toegang tot huisvesting, de specifieke behoeften van plattelandjongeren en, in het algemeen, ongunstige omstandigheden die jongeren beletten hun rechten ten volle uit te oefenen.
25. Studies naar het effect van geestelijkegezondheidsproblemen op jongeren in de EU aan te moedigen. Er kan worden overwogen om in deze studies gebruik te maken van gegevens die naast leeftijd ook zijn uitgesplitst naar andere belangrijke elementen die van invloed zijn op het leven van jongeren. Deze studies zullen helpen om acties en de investering van middelen beter te sturen. De verspreiding van deze studies te bevorderen als onderdeel van bewustmakingsinspanningen om het huidige stigma van geestelijkegezondheidsproblemen te bestrijden, en de overdracht van empirisch onderbouwde beste praktijken op het gebied van geestelijke gezondheid in de lidstaten te ondersteunen.

DE LIDSTATEN EN DE COMMISSIE WORDT, OP HUN RESPECTIEVE  
BEVOEGDHEIDSGEBIEDEN EN OP DE JUISTE NIVEAUS, EN MET INACHTNEMING  
VAN HET SUBSIDIARITEITSBEGINSEL, VERZOCHT:

26. De inspanningen te coördineren om de incidentie en prevalentie van geestelijke gezondheidsproblemen bij jongeren te verminderen door te luisteren naar de specifieke behoeften en uitdagingen van jongeren, evenals de door hen voorgestelde oplossingen, en in dit verband actie te ondernemen.
27. Rekening te houden met de prevalentie van geestelijke gezondheidsproblemen bij jongeren in de EU bij de ontwikkeling van beleid dat in verhouding staat tot de omvang van het probleem, en daarbij bijzondere nadruk te leggen op preventieve maatregelen. Ervoor te zorgen dat de voorgestelde maatregelen alomvattend en empirisch onderbouwd zijn en dat de beleidsvorming wordt gestoeld op de meest recente wetenschappelijke bewijzen, aanbevelingen en studies over geestelijke gezondheid die in de EU en in elke lidstaat zijn uitgevoerd.
28. Acties aan te moedigen om geestelijke gezondheidsproblemen te destigmatiseren en het bewustzijn te vergroten door het uitdragen van boodschappen die jongeren ertoe aanzetten om gedrag aan te nemen dat hun geestelijk welzijn verbetert, en om hulp te zoeken bij professionals in structuren voor de preventie van psychische risico's teneinde hun lijden te verlichten en zelfmoord te voorkomen.
29. De uitbanning te bevorderen van boodschappen van haat, geweld en misbruik in de media, waaronder sociale media, die gericht zijn op groepen jongeren in de meest kwetsbare situaties, en daarbij hun mensenrechten en fundamentele vrijheden te verdedigen om zo bij te dragen aan hun psychologisch en emotioneel welzijn.

30. De uitvoering te ondersteunen van de twintig vlaggenschipinitiatieven en andere acties uit de Mededeling over een alomvattende aanpak van geestelijke gezondheid<sup>21</sup>, en dit op een breed scala aan gebieden die essentieel zijn voor het aanpakken van uitdagingen op het gebied van geestelijke gezondheid in de hele EU en op nationaal niveau, onder andere door het opstellen van richtsnoeren en het overbrengen van beste praktijken en innovatieve benaderingen om het probleem van de geestelijke gezondheid van jongeren aan te pakken.
31. Manieren te creëren en goed gebruik te maken van de reeds beschikbare instrumenten, zoals de EU-jongerendialoog, de Europese Jongerensite (European Youth Portal) en Youth Voices<sup>22</sup>, waarmee jongeren geestelijke gezondheidsproblemen onder de aandacht brengen en hun standpunten en zorgen over hun geestelijke gezondheid en de aanpak van hun problemen in dit verband kenbaar maken. Ervoor te zorgen dat jongeren zich bewust zijn van het belang van hun betrokkenheid bij het waarborgen van de doeltreffendheid en relevantie van de te nemen maatregelen, bijvoorbeeld met op jongeren afgestemde en toegankelijke communicatie.
32. Ervoor te zorgen dat jongeren in kwetsbare situaties worden vertegenwoordigd bij de ontwikkeling van overheidsprogramma's op het gebied van geestelijke gezondheid, zodat deze niet enkel rekening houden met de belangen van jongeren die gemakkelijker toegang hebben tot kanalen voor institutionele participatie, maar ook met de belangen van degenen die het veel moeilijker vinden om zich te laten horen. Ondersteuning te geven aan kanalen waarmee jongeren in kwetsbare situaties uiting kunnen geven aan hun zorgen.
33. Jeugdwerk te blijven steunen zodat het zijn rol bij de bescherming van de geestelijke gezondheid van jongeren ten volle kan vervullen door hen in staat te stellen deel te nemen aan activiteiten die grotendeels gebaseerd zijn op de relaties en het vertrouwen tussen jongeren en jeugdwerkers, en door hun vermogen te ontwikkelen om hulp te zoeken wanneer zij met emotionele en psychologische problemen worden geconfronteerd.

---

<sup>21</sup> Zie voetnoot 5.

<sup>22</sup> Youth Voices is een spraakopnameplatform van de Europese Commissie dat tijdens het Europees Jaar van de Jeugd 2022 is opgezet en jongeren in staat stelt hun inzichten, zorgen en voorstellen wereldkundig te maken.

34. Jeugdwerk, jongerenorganisaties en andere relevante deskundigen en belanghebbenden te ondersteunen in hun rol van informatieverstrekker aan jongeren, en hen in staat te stellen hoogwaardige informatie te verspreiden over het versterken van de geestelijke gezondheid en het welzijn van jongeren en, indien nodig, het aanpakken van geestelijke gezondheidsproblemen.
35. In te zetten op een veiligere en gezondere digitale ruimte voor jongeren, conform de Europese verklaring over digitale rechten en beginselen<sup>23</sup>. Dit omvat het aanmoedigen van bewustmaking en opleiding op het gebied van media- en informatiegeletterdheid en het verantwoord gebruik van sociale media met waarborgen tegen risico's als cyberpesten, haatzaaiende uitlatingen, grooming en overmatige schermtijd, alsook het bieden van bescherming tegen en voorlichting over agressieve onlinemarketing van producten zoals ongezonde levensmiddelen en dranken, tabak en soortgelijke producten.
- 

---

<sup>23</sup> Europees Parlement, Raad en Commissie, Europese verklaring over digitale rechten en beginselen voor het digitale decennium, 2023/C 23/01.

Referenties:

Mededeling van de Commissie aan het Europees Parlement, de Raad, het Europees Economisch en Sociaal Comité en het Comité van de Regio's betreffende een alomvattende aanpak van geestelijke gezondheid – COM(2023) 298 final.

Europese Commissie, Europees Uitvoerend Agentschap onderwijs en cultuur, "The impact of the COVID-19 pandemic on the mental health of young people: Policy responses in European countries", Luxemburg: Bureau voor publicaties van de Europese Unie, 2022.

Mededeling van de Commissie, "Een langetermijnvisie voor de plattlandsgebieden van de EU – Naar sterkere, verbonden, veerkrachtige en welvarende plattlandsgebieden in 2040" (COM(2021) 345 final).

Europees Economisch en Sociaal Comité, "Het langdurig effect van het Europees Jaar van de jeugd: beleidsbrede aandacht voor en empowerment van jongeren", 2022.

Wereldgezondheidsorganisatie, WHO Fact Sheets, "Mental health: strengthening our response", 2022.

OESO en Europese Unie, "Health at a Glance: Europe 2022, State of Health in the EU Cycle", OECD Publishing, Parijs, 2022.

Casabianca, E.J., Nurminen, M., Interventions to reduce loneliness among youth, Bureau voor publicaties van de Europese Unie, Luxemburg, 2022, doi:10.2760/793941, JRC129905.

Caroline Hickman, Elizabeth Marks, Panu Pihkala, Susan Clayton, R Eric Lewandowski, Elouise E Mayall, Britt Wray, Catriona Mellor, Lise van Susteren, Climate anxiety in children and young people and their beliefs about government responses to climate change: a global survey, The Lancet Planetary Health, Volume 5, Issue 12, december 2021, blz. e863 t.e.m. e873.